

KIILI VALLA EELARVESTRATEEGIA 2022-2025

1. SISSEJUHATUS

Eelarvestrateegia on kohaliku omavalitsuse üksuse arengukavast tulenev finantsplaan nelja eelseisva eelarveaasta kohta. Eelarvestrateegia koostamise kohustus tuleneb kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seadusest (KOFSt).

Valla eelarvestrateegia koostamise eesmärk on tagada lähi- ja keskpikas perspektiivis eelarvepoliitika jätkusuutlikkus, näha ette vahendid valla arengu eesmärkide elluviimiseks ning seeläbi muuta valla tegevus oma funktsioonide täitmisel tulemuslikumaks.

Valla eelarvestrateegia koostamise aluseks on majandusprognoosid ja valla arengukava. Eelarvestrateegia koostamisel lähtutakse järgmistest põhietappidest:

- põhitegevuse tulude prognoosimine;
- põhitegevuse kulude planeerimine;
- investeeringute planeerimine;
- finantseerimistehingute planeerimine.

Käesoleva eelarvestrateegia järgmistes osades antakse ülevaade majanduskeskkonnast, riigi eelarvepoliitikast, Kiili valla finantsolukorrast, põhitegevuse tulude ja kulude prognoosist, investeerimis- ja finantseerimistevuse ja likviidsete varade muutustest, samuti valla arvestusüksusest ja konsolideeritud näitajatest ning finantsdistsipliini tagamise meetmetest.

1.1. Ülevaade majanduskeskkonnast

Nii Eestis kui mitmel pool mujal on viimased kuud möödunud kõrge nakatumisnäidu ja sellest tingitud piirangute tingimustes. Ent erinevalt aastatagusest ajast on inimesed uute oludega kohanenud ja viiruse negatiivne mõju majanduselule on jäänud selgelt tagasihoidlikumaks. Keskpankade ja valitsuste tugi on aidanud alal hoida tarbijate kindlustunnet ja teenuste asemel on soetatud rohkem kaupsid.

SEB prognoosi põhjal jääb Euroopa majanduskasv tänavu oluliselt alla Ameerika Ühendriikide omale. Kui Ühendriikides on tänavu oodata lausa 6,5% suurust majanduskasvu, siis Euroala riikide SKP tõuseb vaid 3,3% võrra. Tempo ühtlustub 2022. aastal.

Eesti majandus tegi aasta esimeses kvartalis väga tugeva kasvu. 5,4-protsendine SKP kasv oli tublisti üle ootuste. Selline kasv oli praegu avaldatud numbritest Euroopa tugevaim tulemus. Eesti majandus on langusest kiiresti väljunud ja meie SKP ületab kriisieelse tipu, mis oli 2019. aasta viimases kvartalis, juba 3,4%.

Eesti kiire majanduskasvu taga on EL riikide võrdluses suhteliselt vähesed äritegevuse ja liikumise piirangud, majanduse hea kohandumisvõime ja valitsussektori stabiliseeriv tegevus, eriti tervishoiusektori kaudu. Erasektori tegevusaladel on areng olnud aga ebahühtlane.

Swedbanki viimase prognoosi järgi oodati käesoleva aasta majanduskasvuks 3%. Esimese kvartali oodatust tugevama tulemusega korrigeeritakse tõenäoliselt majanduskasvu prognoosi ülespoole.

Allikas: Rahandusministeerium, SEB, Swedbank

1.2. Ülevaade Kiili valla finantsolukorrast

Kriisi mõju tulude vähenemisele on olnud kardetust väiksem, ka riigi lisaeelarvest eraldatud vahendid omavalitsustele on aidanud vältida suuremaid kärpeid ning võimaldanud teha investeringuid.

Kiili valla netovõlakoormus on viimastel aastatel püsinud seadusega lubatud piirmäärast tunduvalt väiksem. Ka 2020. aastal kooli juurdeehituseks võetud laen ei tõstnud valla netovõlakoormust piirmääradeni. Selline finantsseis võimaldab rahuldavalt toime tulla praeguse kriisiga ning kavandada tulevikuks investeringuid ning veel ühe laenu võtmist uue lasteaia ehitamiseks.

2. KIILI VALLAVALITSUSE KONSOLIDEERIMATA FINANTSNÄITAJAD

2.1. Põhitegevuse tulud

Põhitegevuse tuludena käsitletakse eelarvestrateegias vastavalt KOFS-ile järgmisi tulusid:

- maksutulud;
- tulud kaupade ja teenuste müügist;
- saadavad toetused;
- muud tegevustulud.

Põhitegevuse tulude suurus oleneb peamiselt maksutuludest. Valla elanikkonna vanuseline struktuur on hetkel väga hea, tööaliste elanike osatähtsus on suur, samuti on elanike sissetulekud oluliselt suuremad vabariigi keskmisest.

Koroonakriis mõjutab eelkõige üksikisiku tulumaksu laekumist - viimaste aastate 10-15%-ne kasv asendus 2020. aastal 6,7% kasvuga. 2021.aasta I kvartalis on tulumaksu laekumine võrreldes varasema aastaga olnud ca 8% suurem, eelmisel aastal koostatud eelarvestrateegias maksulaekumise sellist suurenemist ei prognoositud. Järgnevateks aastateks planeeritud maksulaekumiste kasv jääb vahemikku 3%-6%.

Toetusfondist saadavate summade suurus sõltub riigieelarvest, täpsed summad selguvad valla eelarve koostamise käigus. 2020-2021. aastal eraldati riigi poolt lisatoetust koroonakriisi mõjude leevendamiseks.

Tabel 1. Põhitegevuse tulud

Kiili Vallavalitsus	2020 täitmine	2021 eeldatav	2022 eelarve	2023 eelarve	2024 eelarve	2025 eelarve
Põhitegevuse tulud kokku	11 115 446	10 995 704	11 302 300	11 682 300	12 132 300	12 652 300
Maksutulud	7 928 617	8 061 000	8 331 000	8 661 000	9 081 000	9 561 000
tulumaks	7 723 142	7 850 000	8 120 000	8 450 000	8 870 000	9 350 000
maamaks	202 724	208 000	208 000	208 000	208 000	208 000
reklaamimaks	2 751	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000
Tulud kaupade ja teenuste müügist	454 318	465 500	510 000	530 000	530 000	530 000
Saadavad toetused tegevuskuludeks	2 706 174	2 439 204	2 431 300	2 461 300	2 491 300	2 531 300

toetusfond	2 593 721	2 412 905	2 400 000	2 430 000	2 460 000	2 500 000
tasandusfond	1 534	1 299	1 300	1 300	1 300	1 300
muud saadud toetused tegevuskuludeks	110 919	25 000	30 000	30 000	30 000	30 000
Muud tegevustulud	26 337	30 000	30 000	30 000	30 000	30 000

2.2. Põhitegevuse kulud

Põhitegevuse kuludena käsitletakse eelarvestrateegias vastavalt KOFS-ile järgmisi kulusid:

- antavad toetused;
- muud tegevuskulud.

Põhitegevuse kulud kasvavad prognoosi kohaselt 2025. aastaks võrreldes 2021. aastaga kokku ligikaudu 11,5%.

Tabel 2. Põhitegevuse kulud

Kiili Vallavalitsus	2020 täitmine	2021 eeldatav	2022 eelarve	2023 eelarve	2024 eelarve	2025 eelarve
Põhitegevuse kulud kokku	8 749 155	10 041 180	10 085 000	10 600 000	10 895 000	11 200 000
Antavad toetused tegevuskuludeks	720 938	858 760	650 000	650 000	650 000	650 000
Muud tegevuskulud	8 028 217	9 182 420	9 435 000	9 950 000	10 245 000	10 550 000
personalikulud	5 018 653	5 137 590	5 350 000	5 650 000	5 820 000	5 995 000
majandamiskulud	3 006 515	3 909 780	3 950 000	4 165 000	4 290 000	4 420 000
muud kulud (sh reservfond)	3 049	135 050	135 000	135 000	135 000	135 000

2.3. Põhitegevuse tulem

Põhitegevuse tulem on põhitegevuse tulude ja põhitegevuse kulude vahe. Tulenevalt KOFS-ist peab põhitegevuse tulem olema aruandeaasta lõpu seisuga null või positiivne.

Tabel 3. Põhitegevuse tulem

Kiili Vallavalitsus	2020 täitmine	2021 eeldatav	2022 eelarve	2023 eelarve	2024 eelarve	2025 eelarve
Põhitegevuse tulud kokku	11 115 446	10 995 704	11 302 300	11 682 300	12 132 300	12 652 300
Põhitegevuse kulud kokku	-8 749 155	-10 041 180	-10 085 000	-10 600 000	-10 895 000	-11 200 000
Põhitegevuse tulem	2 366 291	954 524	1 217 300	1 082 300	1 237 300	1 452 300

2.4. Investeermistegevus

Investeermistegevuse rahavoogudes käsitletakse eelarvestrateegias KOFS-i regulatsioonist tulenevalt järgmisi elemente:

- põhivara soetus;
- põhivara müük;
- põhivara soetuseks saadav sihtfinantseerimine;
- põhivara soetuseks antav sihtfinantseerimine;
- osaluse soetus;
- osaluse müük;
- muude aktsiate ja osakute soetus;
- muude aktsiate ja osakute müük;
- antavad laenud;
- tagasilaekuvad laenud;
- finantstulud ja finantskulud.

Strateegiaperioodil on jätkuvalt kavandatud investeeringuid valla infrastruktuuri – teed, tänavavalgustus.

Lasteaiakohtade nappuse leevendamiseks on kavas lasteaia ehitus Vaelasse. Koostöös Rae vallaga on ettevalmistamisel eriliste laste kooli rajamine Kurna mõisaparki ning aastal 2025 plaanitakse teha algust uue koolimaja ehitamisega.

Tabel 4. Investeermistegevus

Kiili Vallavalitsus	2020 täitmine	2021 eeldatav	2022 eelarve	2023 eelarve	2024 eelarve	2025 eelarve
Investeermistegevus kokku	-4 246 145	-1 299 800	-4 308 000	-1 780 000	-842 000	-1 670 000
Põhivara müük (+)	20 166	0	0	0	0	0
Põhivara soetus (-)	-996 698	-1 067 500	-1 418 000	-680 000	-272 000	-100 000
Põhivara soetuseks saadav sihtfinantseerimine (+)	162 052	911 700	0	0	0	0
Põhivara soetuseks antav sihtfinantseerimine (-)	-3 414 018	-1 107 000	-2 845 000	-1 040 000	-515 000	-1 515 000
Finantstulud (+)	303	0	0	0	0	0
Finantskulud (-)	-17 950	-37 000	-45 000	-60 000	-55 000	-55 000

2.5. Finantseermistegevus

Finantseerimistehingud on eelarve tulude ja kulude vahe katmiseks teostatavad finantstehingud (laenude võtmised jms.). Finantseermistegevuse rahavoogudes käsitletakse vastavalt KOFS-ile järgmisi elemente:

- laenude võtmine, võlakirjade emiteerimine, kapitalirendi- ja faktooringkohustuste võtmine;
- võetud laenude tagasimaksmine, kapitalirendi- ja faktooringkohustuste täitmine ja emiteeritud võlakirjade lunastamine.

Kooli juurdeehituse tarbeks võeti 2020. aastal laenu summas 2,94 miljonit eurot. Lasteaia ehitamiseks, on vajalik võtta aastatel 2022-2023 uus laen summas 3,8 miljonit eurot, strategiaperioodi lõpus on kavandatud veel ühe laenu võtmine uue kooli ehituse alustamiseks.

2021. aasta jaanuaris sai makstud viimane Swedbank-i laenu osamakse, ÜVK rajamise kaasrahastamiseks võetud KIK-i laen lõpeb 2024. aastal.

Tabel 5. Finantseerimistegevus

Kiili Vallavalitsus	2020 täitmine	2021 eeldatav	2022 eelarve	2023 eelarve	2024 eelarve	2025 eelarve
Finantseerimistegevus	2 728 119	-270 719	2 441 300	480 000	-523 000	308 000
Kohustiste võtmine (+)	2 942 404	0	2 800 000	1 000 000	0	800 000
Kohustiste tasumine (-)	-214 285	-270 719	-358 700	-520 000	-523 000	-492 000
<i>sh Swedbank laen</i>	<i>-50 838</i>	<i>-4 219</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>KIK-i (ÜVK) laen</i>	<i>-78 300</i>	<i>-78 300</i>	<i>-78 300</i>	<i>-78 300</i>	<i>-78 300</i>	<i>0</i>
<i>SEB laen (kool)</i>	<i>-85 147</i>	<i>-188 200</i>	<i>-190 400</i>	<i>-192 790</i>	<i>-195 110</i>	<i>-197 500</i>
<i>Lasteaia ehituse laen</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>-90 000</i>	<i>-248 910</i>	<i>-249 590</i>	<i>-250 500</i>
<i>Uus laen (kool)</i>						<i>-44 000</i>

2.6. Nõuete ja kohustiste saldo muutus

Nõuete ja kohustuste saldo muutusena kajastub eelarvestrateegias aastatel 2022-2025 Kiili Vallavalitsuse poolt Kiili Varahalduse SA-le laenude tasumiseks suunatav summa, vallavalitsuse bilansis kajastuvad need summad muude kohustiste real. Kiili Varahalduse Swedbank-st võetud laenud saavad tasutud 2021. aasta alguses, SEB-st võetud laenu viimane makse on 2026. aasta lõpus.

Lisaks kajastub 2021. aastal kohustise vähenemisena riigilt 2020. aasta lõpus ettemaksuna saadud investeringutoetus staadioni renoveerimiseks summas 420,0 tuhat eurot.

Tabel 6. Nõuete ja kohustuste saldo muutus

Kiili Vallavalitsus	2020 täitmine	2021 eeldatav	2022 eelarve	2023 eelarve	2024 eelarve	2025 eelarve
Nõuete ja kohustiste saldode muutus (+suurenemine / -vähenemine)	180 434	-681 010	-186 610	-187 300	-187 970	-188 660

2.7. Likviidsed varad

Likviidsete varade muutuse eelarveosas käsitletakse tulenevalt KOFS-i regulatsioonist järgmisi elemente:

- raha ja pangakontode saldo muutus;
- rahaturu- ja intressifondide aktsiate või osakute saldo muutus;
- soetatud võlakirjade saldo muutus.

Tabel 7. Likviidsete varade muutus

Kiili Vallavalitsus	2020 täitmine	2021 eeldatav	2022 eelarve	2023 eelarve	2024 eelarve	2025 eelarve
Likviidsete varade muutus (+ suurenemine, - vähenemine)	1 028 699	-1 297 005	-836 010	-405 000	-315 670	-98 360
Likviidsete varade suunamata jääk aasta lõpuks	3 081 782	1 784 777	948 767	543 767	228 097	129 737

2.8. Netovõlakoormus

Netovõlakoormus on võlakohustiste suuruse ja likviidsete varade kogusumma vahe, kus netovõlakoormuse arvestuses võetakse võlakohustistena arvesse bilansis kajastatud kohustised.

Netovõlakoormuse arvestuses peab võlakohustistena kajastama järgmisi kohustisi:

- võetud laenud;
- kapitalirendi- ja faktooringukohustised;
- emiteeritud võlakirjad;
- tasumise tähtjaks täitmata jäänud kohustised;
- tagastamisele kuuluvad sihtfinantseerimisena ja kaasfinantseerimisena saadud ettemaksud;
- pikaajalised võlad tarnijatele;
- muud pikaajalised kohustised.

Netovõlakoormus võib aruandeaasta lõpul ulatuda lõppenud aruandeaasta põhitegevuse tulude ja põhitegevuse kulude kuuekordse vaheni, kuid ei tohi ületada sama aruandeaasta põhitegevuse kogusummat.

Seoses kriisiga on 2020. ja 2021.a lubatud netovõlakoormus kas 10-kordne põhitegevuse tuleml või 80% põhitegevuse tuludest, olenevalt kumb on suurem, kuid ei tohi ületada põhitegevuse tulude kogusummat.

Kiili Varahalduse SA poolt võetud laenud kooli ja lasteaia ehituseks kajastuvad vallavalitsuse bilansis muude kohustistena ning on võetud konsolideerimata aruannetes netovõlakoormuse arvestusse sisse.

Seoses kooli juurdeehituseks laenu võtmisega kasvas ka valla netovõlakoormus, samas saavad 2021. aastal tagasi makstud nii vallavalitsuse kui ka Kiili Varahalduse SA poolt Swedbank-st võetud laenud.

Tabel 8. Netovõlakoormuse muutus

Kiili Vallavalitsus	2020 täitmine	2021 eeldatav	2022 eelarve	2023 eelarve	2024 eelarve	2025 eelarve
Võlakohustised kokku aasta lõpu seisuga	5 013 379	4 481 650	6 736 340	7 029 040	6 318 070	6 437 410
<i>sh muud kohustised (Kiili Varahalduse SA laenud)</i>	<i>1 406 683</i>	<i>1 145 766</i>	<i>959 156</i>	<i>771 856</i>	<i>583 886</i>	<i>395 226</i>

Likviidsete varade jääk	3 081 782	1 784 777	948 767	543 767	228 097	129 737
Netovõlakoomus (eurodes)	1 931 597	2 696 873	5 787 573	6 485 273	6 089 973	6 307 673
Netovõlakoomus (%)	17,4	24,5	51,2	55,5	50,2	49,8
Netovõlakoomuse ülemmäär	11 115 446	9 545 240	11 302 300	10 823 000	12 132 300	12 652 300
Vaba netovõlakoomus (eurodes)	9 183 849	6 848 367	5 514 727	4 337 727	6 042 327	6 344 627

3. VALITSEVA MÕJU ALL OLEVATE ÜKSUSTE FINANTSNAITAJAD

Eelarvestrateegia koostatakse kohaliku omavalitsuse arvestusüksustele. Kohaliku omavalitsuse arvestusüksusteks on kohaliku omavalitsuse üksus ja temast sõltuvad üksused. Sõltuvaks üksuseks loetakse sellist üksust, kes on raamatupidamise seaduse mõistes kohaliku omavalitsuse üksuse otsese või kaudse valitseva mõju all ning kes saab kohaliku omavalitsuse üksuselt, riigilt, muult avalik-õiguslikult juriidiliselt isikult või eelnimetatud isikute valitseva mõju all olevatelt üksustelt rohkem kui 10% vastava aasta põhitegevuse tuludest. Seega on Kiili valla sõltuvaks üksuseks Kiili Varahalduse Sihtasutus, Kiili KVH sõltuva üksusena hetkel ei klassifitseeru.

Sõltuvate üksuste põhitegevuse tulemi ja võlakohustise arvutamiseks tuleb samuti rakendada KOFS-i vastavat meetodikat.

3.1. Kiili Varahalduse Sihtasutus

Kiili Varahalduse Sihtasutus (KVS) sõltub otseselt Kiili valla sihtfinantseerimisest, kuigi teenib ka omatulusid. KVS-i põhitegevuse tulemi ja netovõlakoomus eelarvestrateegia perioodiks on esitatud järgmises tabelis.

Tabel 9. Kiili Varahalduse SA finantsnäitajad

Kiili Varahalduse SA	2020 tegelik	2021 eeldatav	2022 eelarve	2023 eelarve	2024 eelarve	2025 eelarve
Põhitegevuse tulud kokku	1 668 954	1 889 000	1 910 000	1 960 000	1 975 000	1 990 000
sh saadud tulud kohalikult omavalitsuselt	1 481 238	1 701 000	1 720 000	1 765 000	1 780 000	1 805 000
Põhitegevuse kulud kokku (+)	1 544 439	1 725 000	1 790 000	1 890 000	1 920 000	1 930 000
Põhitegevustulemi	124 515	164 000	120 000	70 000	55 000	60 000
Investeeringustegevus kokku (+/-)	131 640	-156 000	-115 000	-60 000	-50 000	-60 000
Eelarve tulemi	256 155	8 000	5 000	10 000	5 000	0
Finantseerimistegevus (-/+)	-467 811	-261 010	-186 610	-187 300	-187 970	-188 660
Nõuete ja kohustiste saldode muutus	255 615	261 010	186 610	187 300	187 970	188 660
Likviidsete varade suunamata jääk aasta lõpuks	374 136	382 136	387 136	397 136	402 136	402 136
Võlakohustised kokku aasta lõpu seisuga	1 406 776	1 145 766	959 156	771 856	583 886	395 226

4. KONSOLIDEERITUD FINANTSNAITAJAD

KOFS nõuab põhitegevuse tulemi ja netovõlakoormuse väljatoomist ka kohaliku omavalitsuse arvestusüksuse kohta ehk konsolideeritud kujul, järgnevalt toodud tabel on koostatud konsolideeritud näitajate kohta.

Tabel 10. Konsolideeritud finantsnäitajad

Kiili Vald	2020 täitmine	2021 eeldatav	2022 eelarve	2023 eelarve	2024 eelarve	2025 eelarve
Põhitegevuse tulud kokku	11 303 162	11 183 704	11 492 300	11 877 300	12 327 300	12 837 300
Põhitegevuse kulud kokku	8 812 356	10 065 180	10 155 000	10 725 000	11 035 000	11 325 000
Põhitegevustulem	2 490 806	1 118 524	1 337 300	1 152 300	1 292 300	1 512 300
Investeeringustegevus kokku	-4 114 505	-1 455 800	-4 423 000	-1 840 000	-892 000	-1 730 000
Eelarve tulem	-1 623 699	-337 276	-3 085 700	-687 700	400 300	-217 700
Finantseerimistegevus	2 260 308	-531 729	2 254 690	292 700	-710 970	119 340
Likviidsete varade muutus (+ suurenemine, - vähenemine)	1 072 658	-1 289 005	-831 010	-395 000	-310 670	-98 360
Nõuete ja kohustiste saldode muutus (+/-)	436 049	-420 000	0	0	0	0
Likviidsete varade suunamata jääk aasta lõpuks	3 455 918	2 166 913	1 335 903	940 903	630 233	531 873
Võlakohustised kokku aasta lõpu seisuga	5 013 472	4 481 743	6 736 433	7 029 133	6 318 163	6 437 503
Netovõlakoormus (eurodes)	1 557 554	2 314 830	5 400 530	6 088 230	5 687 930	5 905 630
Netovõlakoormus (%)	13,8%	20,7%	47,0%	51,3%	46,1%	46,0%
Netovõlakoormuse ülemmäär	11 303 162	11 183 704	11 492 300	11 523 000	12 327 300	12 837 300
Vaba netovõlakoormus	9 745 608	8 868 874	6 091 770	5 434 770	6 639 370	6 931 670

Kohaliku omavalitsuse üksuse finantsdistsipliini tagamise meetmena on kinni peetud kohaliku omavalitsuse üksuse ja kohaliku omavalitsuse üksuse arvestusüksuse põhitegevuse tulemi lubatavast väärtusest ja netovõlakoormuse ülemmäärast.

Põhitegevuse tulemi väärtus ja netovõlakoormus on arvatatud tekkepõhise raamatupidamisarvestuse andmete alusel ja seda kohaliku omavalitsuse üksuse kohta aruandeaasta lõpu seisuga ning kohaliku omavalitsuse üksuse arvestusüksuse kohta konsolideerituna aruandeaasta lõpu seisuga.